

Specialist graduate
professional study
in **OPTOMETRY**

Croatia, University of Applied
Sciences Velika Gorica

ANALIZA POTREBA NA TRŽIŠTU RADA ZA UVOĐENJEM SPECIJALISTIČKOG DIPLOMSKOG STRUČNOG STUDIJA OPTOMETRIJE

Marko Toth
Alen Stranjik
Martina Bratić
Sara Lončar
Mia Bolf

Zagreb, siječanj 2019.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj

1.	UVOD	3
2.	ANALITIČKA UTEMELJENOST OBRAZOVNOG PROGRAMA.....	4
2.1.	Predmet i cilj istraživanja.....	4
2.2.	Metodologija istraživanja	4
2.3.	Uzorak istraživanja	4
2.4.	Postupci i instrumenti istraživanja	7
2.5.	Rezultati istraživanja.....	7
2.5.1.	Opis radnog mjesta.....	7
2.5.2.	Ključni poslovi i specifična znanja i vještine.....	9
2.5.3.	Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje	17
2.5.4.	Generičke vještine	18
2.5.5.	Psihomotoričke sposobnosti	19
2.5.6.	Obilježja radnog mjesta i okoliša.....	20
2.5.6.1.	Radni okoliš i mjesto rada	20
2.5.6.2.	Radno vrijeme.....	20
2.5.6.3.	Tipične tjelesne aktivnosti.....	21
2.5.7.	Obrazovanje za radno mjesto	21
2.5.7.1.	Razina obrazovanja	21
2.5.7.2.	Najprikladniji obrazovni program	23
2.5.7.3.	Potrebno vrijeme za uvođenje u posao	23
2.5.7.4.	Dodatne potvrde o obrazovanju potrebne za rad.....	24
3.	STRATEŠKA UTEMELJENOST OBRAZOVNOG PROGRAMA.....	25
4.	SEKTORSKA UTEMELJENOST OBRAZOVNOG PROGRAMA	27
5.	ZAKLJUČAK.....	28
6.	LITERATURA	29
7.	PRILOG	30

1. UVOD

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) je instrument kojim se uređuje sustav obrazovanja i cjeloživotnog učenja, a temelji se na kvalifikacijama i ishodima učenja. Jedan od glavnih zadataka HKO-a je usklađivanje tržišta rada sa studijskim programima na svim razinama kvalifikacijskog okvira. Svrha izrade novog standarda zanimanja stručni specijalist inženjer optometrije je osiguravanje podloge kompetencijama za potražnju na tržištu rada, te je ono ključno za transparentnost sadržaja studijskog programa i povezivanje s tržištem u Republici Hrvatskoj, Europskoj uniji i šire.

Svako područje znanja i njegove upotrebe na neki način je definirano i utemeljeno međunarodnim, nacionalnim ili stručnim strateškim dokumentom. Važan izvor informacija o zanimanjima predstavljaju međunarodne i nacionalna klasifikacija zanimanja. Na globalnoj razini Međunarodna organizacija za rad (eng. ILO – *International Labour Organization*) razvija Međunarodnu standardnu klasifikaciju zanimanja (eng. ISCO – *International Standard Classification of Occupations*). Europska je komisija, kao dio provedbe opće razvojne strategije Europa 2020, pokrenula projekt višejezične klasifikacije vještina, kompetencija, zanimanja i kvalifikacija (eng. ESCO – *European Skills, Competences, Qualifications and Occupations*) koja je na prve četiri razine klasifikacije usklađena s ISCO-08. Na nacionalnoj razini Državni statistički zavod donosi Nacionalnu klasifikaciju zanimanja (NKZ). Od 2010. godine u Hrvatskoj se primjenjuje NKZ 10, a Eurostat (Europski statistički zavod) za potrebe statističkog izvještavanja o zanimanjima primjenjuje ESCO, koji su usklađeni s ISCO-08.

Cilj analize potreba na tržištu rada je prikupiti podatke poslodavaca o ključnim poslovnim procesima te znanjima i vještinama potrebnim za njihovo obavljanje u zanimanju stručni specijalist inženjer, odnosno inženjerka optometrije. Tako definirani podaci temelj su za definiranje standarda zanimanja i ishoda učenja što za krajnji cilj ima uspostavu suvremenog sustava kvalifikacija.

Osim podataka o znanjima i vještinama koje inženjer optometrije treba posjedovati, cilj analize je i prikupiti podatke o obilježjima organizacija koje zapošljavaju radnike u zanimanju inženjer optometrije kako bi se mogle uspoređivati razlike o specifičnim potrebama poslodavaca.

U svrhe ispitivanja tržišta rada, ispitano je 32 poslodavaca uz pomoć ankete koja je konstituirana prema uzoru na anketni upitnik iz 2018. godine koji je projektno razvijen u suradnji Ministarstva rada i mirovinskog sustava, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

2. ANALITIČKA UTEMELJENOST OBRAZOVNOG PROGRAMA

2.1. Predmet i cilj istraživanja

Predmet ovog istraživanja je potreba na tržištu rada za uvođenjem novog specijalističkog diplomskog stručnog studija optometrije, te definiranje ključnih poslova, odnosno znanja i vještina koje su potrebne za obavljanje poslova u tom zanimanju.

Spoznajni cilj istraživanja je uvidjeti potrebu za uvođenjem specijalističkog diplomskog stručnog studija optometrije i spoznati koje ključne poslove uključuje zanimanje stručni specijalist inženjer optometrije te kakvi su uvjeti rada. Pragmatični cilj je poticati cjeloživotno obrazovanje i uvesti novi studijski program koji će doprinositi razvoju i kvaliteti optometrijske struke.

2.2. Metodologija istraživanja

Članovi radne skupine su kontaktirali potencijalne ispitanike, objasnili im svrhu istraživanja i tražili ih pristanak za sudjelovanje u istraživanju. Osobe koje su pristale sudjelovati u istraživanju primile su mail s poveznicom i kodom za pristup anketi. Pružena im je mogućnost odustajanja u bilo kojem trenutku.

Obrada podataka odnosi se na prikaz učestalosti i postotaka pojedinih odgovora. Otvorena pitanja analizirana su metodom grupiranja odgovora (sadržajno sličnom ili istom odgovoru pridaje se isti broj/kod). Nakon završenog postupka grupiranja slijedi imenovanje grupe odgovora s istim kodom na način da naziv grupe odražava sve odgovore koji čine tu grupu. Pri oblikovanju naziva treba slijedilo se pravilo korištenja glagolskih imenica (primjerice pripremanje, ispitivanje, informiranje i slično).

2.3. Uzorak istraživanja

U ovom istraživanju je sudjelovalo 32 ispitanika. Ispitanici su poslodavci i/ili zaposlenici koji rade na različitim poslovima u području optometrije, odnosno dobro su upoznati sa zahtjevima radnog mesta. (**Prilog 1.**)

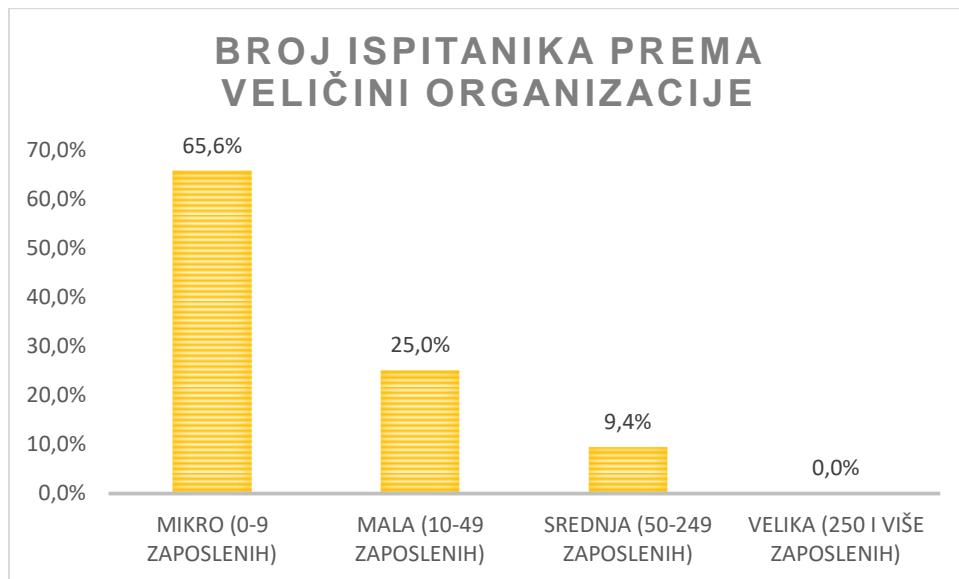
Nastojalo se obuhvatiti organizacije različitih veličina prema broju zaposlenih što je prikazano u *Tablici 1*. U istraživanju su sudjelovale organizacije koje se bave različitim djelatnostima u području optometrije, takve djelatnosti imaju različit broj zaposlenika, tako da

su u istraživanju obuhvaćene organizacije do 249 zaposlenika, stoga u istraživanju nije sudjelovala niti jedna organizacija sa 250 zaposlenika ili više.

Tablica 1. Uzorak ispitanika prema veličini organizacije

UZORAK ISPITANIKA PREMA VELIČINI ORGANIZACIJE		
Veličina organizacije	Frekvencija (<i>f</i>)	Struktura ispitanika prema veličini organizacije u %
MIKRO (0 - 9 ZAPOSLENIH)	21	65,6 %
MALA (10 - 49 ZAPOSLENIH)	8	25 %
SREDNJA (50 - 249 ZAPOSLENIH)	3	9,4 %
VELIKA (250 I VIŠE ZAPOSLENIH)	0	0 %
Ukupno	32	100 %

Najviše ispitanika (21) zaposleno je u mikro organizacijama (do 9 zaposlenih), 8 ispitanika radi u maloj organizaciji (10 - 49 zaposlenih), 3 ispitanika dio su srednje organizacije (50 - 249 zaposlenih), a niti jedan ispitanik nije dio velike organizacije.

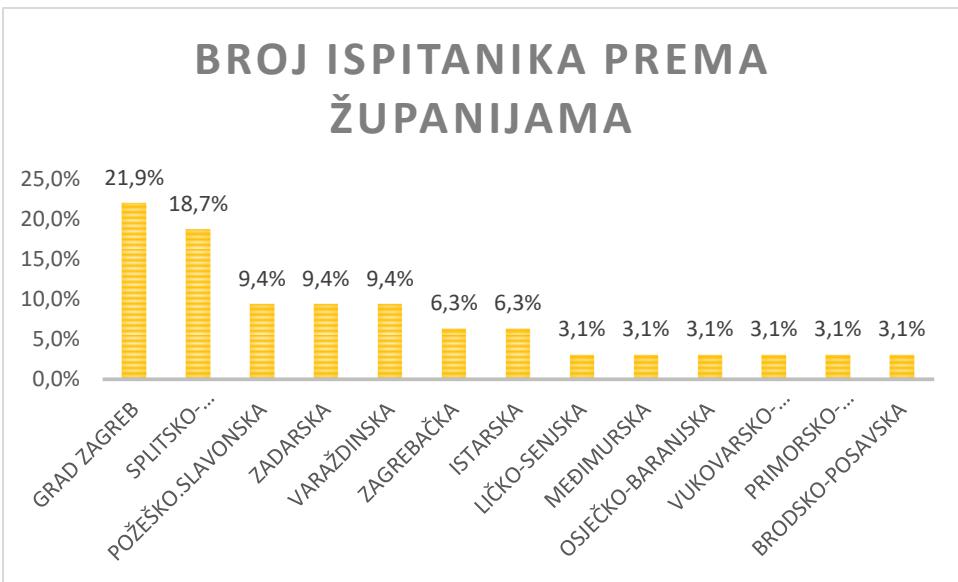

Grafikon 1. Prikaz broja ispitanika prema veličini organizacije izražen u postotku

Također u istraživanje su uključene organizacije iz različitih županija Republike Hrvatske prikazanih u *Tablici 2.* Najveći broj ispitanika dolazi iz organizacija sa sjedištem u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji.

Tablica 2.. Uzorak ispitanika prema županijama

UZORAK ISPITANIKA PREMA ŽUPANIJAMA		
Županija	Frekvencija (<i>f</i>)	Struktura ispitanika po županijama u %
GRAD ZAGREB	7	21,9 %
SPLITSKO - DALMATINSKA	6	18,7 %
POŽEŠKO- SLAVONSKA	3	9,4 %
ZADARSKA	3	9,4 %
VARAŽDINSKA	3	9,4 %
ZAGREBAČKA	2	6,3 %
ISTARSKA	2	6,3 %
LIČKO-SENJSKA	1	3,1 %
MEĐIMURSKA	1	3,1 %
OSJEČKO-BARANJSKA	1	3,1 %
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1	3,1 %
PRIMORSKO-GORANSKA	1	3,1 %
BRODSKO-POSAVSKA	1	3,1 %
Ukupno	32	100 %

Grafikon 2. Prikaz broja ispitanika prema županijama izražena u postotku

2.4. Postupci i instrumenti istraživanja

Korišteni instrument je standardizirana anketa HZZ-a: Anketa o standardu zanimanja: stručni specijalist inženjer optometrije. Anketa sadrži 51 pitanje: opći podaci, opis ključnih poslova i pripadajućih kompetencija te procjena o uvjetima rada.

Postupkom anketiranja (*online* pristupom u računalnom sustavu *Survey Monkey*) prikupljeno je trideset i dvije ankete. S obzirom na to da su ispitanici u opisu radnog mjesta navodili optometrist i stručni specijalist inženjer optometrije, njihovi odgovori uvršteni su u analizu budući da se radi o sinonimu naziva stoga je obrada anketa uključivala trideset i dva anketna upitnika.

2.5. Rezultati istraživanja

2.5.1. Opis radnog mjesta

Ispitanici su traženi da u jednoj rečenici navedu koja je uloga, odnosno svrha, radnog mjesta optometrista/stručnog specijalista inženjera optometrije u njihovoј organizaciji, odnosno koje je temeljno zaduženje radnika na tom radnom mjestu
Dobivena 32 odgovora raščlanjeni su na jednostavnije elemente (ukupno 102) koji predstavljaju pojedinačne opise aktivnosti koje zaposlenik obavlja. Potom su odgovori kodirani i svrstani u kategorije, te su prikazani u *Tablici 3*.

Tablica 1. Prikaz rezultata opisa radnog mjesa

OPIS RADNOG MJESTA		
OPIS	FREKVENCIJA (f)	POSTOTAK (%)
KORIŠTENJE I PRIMJENJIVANJE DIJAGNOSTIČKIH APARATA I INSTRUMENTA	12	11,8 %
ODREĐIVANJE REFRAKCIJSKIH POGREŠKA OKA	11	10,8 %
DETEKTIRANJE POREMEĆAJA OKA I VIDNOG SUSTAVA,	9	8,8 %
POMAGANJE OFTALMOLOGU U DIJAGNOSTICIRANJU POREMEĆAJA OKA I VIDNOG SUSTAVA	9	8,8 %
KOREKCIJA VIDA	9	8,8 %
PRIPASAVANJE KONTAKTNIH LEĆA	8	7,8 %
KOMPLETAN PREGLED VIDA	8	7,8 %
IZRAČUN PROJEKTIRANJE I IZRADA NAOČALA I POMAGALA ZA VID	7	6,9 %
REHABILITACIJA VIDA	6	5,9 %
SAVJETOVANJE I EDUCIRANJE KLIJENATA O PRAVILNOJ UPOTREBI POMAGALA VIDA	5	4,9 %
TESTIRANJE FUNKCIJE VIDA	5	4,9 %
ODREĐIVANJE DIOPTRIJUE NAOČALA I KONTAKTNIH LEĆA	4	3,9 %
UPUĆIVANJE KLIJENTA LIJEČNIKU SPECIJALISTU I SAVJETOVANJE O DALJNJIM POSTUPCIMA	4	3,9 %
KONTROLA I PREVENCIJA ZDRAVLJA OČIJU	2	2,0 %
PRODAJA NAOČALA	2	2,0 %
ASISTIRANJE PRILIKOM OPERACIJA I MANJIH KIRURŠKIH ZAHVATA	1	1 %

Ukupno	102	100 %

Na temelju danih odgovora može se ponuditi kratak opis zanimanja stručnog specijalista inženjera optometrije.

Stručni specijalist inženjer optometrije je osoba koja se bavi mjeranjem različitih aspekata i funkcija vida, predlaže najbolju korekciju vida klijenta i sudjeluje u izradi pomagala za vid i rehabilitaciji vida, bavi se prevencijom zdravlja očiju i vidnog sustava detekcijom odstupanja od normalnog zdravlja i funkcije vida i oka te savjetovanjem klijenta o dalnjim postupcima i upućivanjem oftalmologu.

Prilikom svog rada, odnosno prilikom kompletног pregleda vida stručni specijalist inženjer optometrije koristi i primjenjuje dijagnostičke aparate i instrumente u svrhu testiranja različitih funkcija vida i određivanja refrakcijske pogreške oka i dioptriјe naočala i kontaktnih leća radi određivanja korekcije vida prelaganjem najboljeg pomagala i/ili načina rehabilitacije ili treninga vida, prema izmjerenim parametrima te sudjeluje u izradi pomagala ili prilagodbi postojećeg pomagala, osobito kontaktnih leća.

Važna uloga stručnog specijalista inženjera optometrije je edukativnog karaktera budući da savjetuje i educira klijente pravilnoj upotrebi naočala, kontaktnih leća i drugih pomagala za vid.

Kako stručni specijalist inženjer optometrije ima izravan uvid u stanje oka ima preventivnu ulogu u kontroli i zaštiti zdravlja očiju te može detektirati odstupanje od normalnog zdravlja oka i funkcije vida koja nadilazi uobičajene načine korekcije te uputiti klijenta liječniku specijalistu oftalmologije ili savjetovati klijenta u brzi o zdravlju očiju. Osim toga stručni specijalisti inženjeri optometrije koji rade u očnim klinikama u timu s oftalmozima pomažu im u dijagnostici poremećaja oka i vidnog sustava provedbom svrhovitih dijagnostičkih postupaka prema zahtjevu i uputi oftalmologa.

2.5.2. Ključni poslovi i specifična znanja i vještine

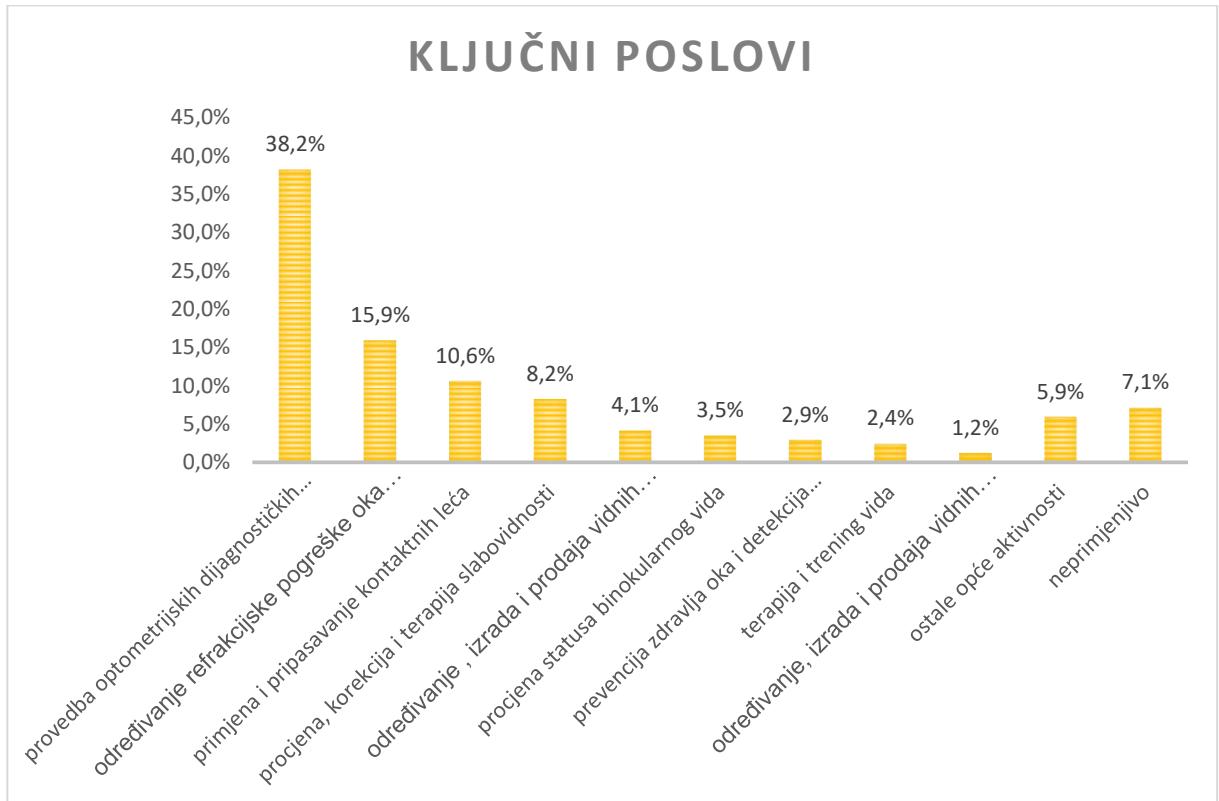
Ispitanici su na pitanja o ključnim poslovima i specifičnim znanjima i vještinama naveli veliki broj aktivnosti. Budući da su pitanja otvorenog tipa ispitanici su navodili i po nekoliko aktivnosti navedenih pod jednim ključnim poslom i tako za svih 5 traženih ključnih poslova. Analizom na temelju grupiranja odgovora u kategorije i pripadajuće kodove dobiveni su ključni poslovi prikazani u *Tablici 4*.

Tablica 4. Prikaz rezultata opisa ključnih poslova

KLJUČNI POSLOVI		
Popis poslova:	Frekvencija (f)	Postotak (%)
1. PROVEDBA OPTOMETRIJSKIH DIJAGNOSTIČKIH POSTUPAKA	65	38,2 %
2. ODREĐIVANJE REFRAKCIJSKE POGREŠKE OKA I OŠTRINE VIDA	27	15,9 %
3. PRIMJENA I PRIPASAVANJE KONTAKTNIH LEĆA	18	10,6 %
4. PROCJENA, KOREKCIJA I TERAPIJA SLABOVIDNOSTI	14	8,2 %
5. ODREĐIVANJE, IZRADA I PRODAJA VIDNIH POMAGALA TE EDUCIRANJE KLIJENTA O UPOTREBI	7	4,1 %
6. PROCJENA STATUSA BINOKULARNOG VIDA	6	3,5 %
7. PREVENCIJA ZDRAVLJA OKA I DETEKCIJA PATOLOGIJE OKA I VIDA	5	2,9 %
8. TERAPIJA I TRENING VIDA	4	2,4 %
9. ODREĐIVANJE, IZRADA I PRODAJA VIDNIH POMAGALA	2	1,2 %
10. OSTALE OPĆE AKTIVNOSTI	10	5,9 %
11. NEPRIMJENJIVO	12	7,1 %

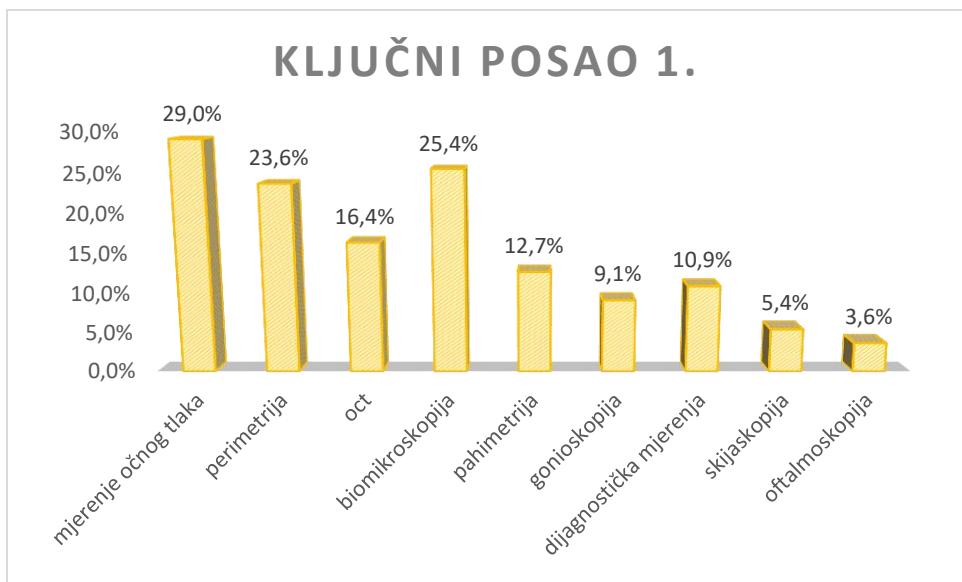
Najveći postotak odgovora ispitanika (38,2 %) odnosi se na ključni posao provedbe optometrijskih dijagnostičkih postupaka, 15,9 % ispitanika odgovorilo je da je ključni posao određivanje refrakcijske pogreške oka i vidne oštirine. 10,6 % ispitanika izjasnilo se da je ključni posao primjena i pripasivanje kontaktnih leća. 10,6 % ispitanika odgovorilo je da je ključni posao procjena, korekcija i terapija slabovidnosti, 4,15 % ispitanika odgovorilo je da je ključni posao određivanje, izrada i prodaja vidnih pomagala, te educiranje klijenata o upotrebi istih. Nadalje, 3,5 % ispitanika odgovorilo je da je ključni posao procjena statusa binokularnog vida, prevencija zdravlja oka i detekcija patologije oka i vida navodi se u 2,9 % odgovora. Ključni posao terapija i trening vida navodi se u 2,4 % odgovora, određivanje, izrada i prodaja vidnih pomagala kao ključni posao navelo je 1,2 % ispitanika, te ostale opće aktivnosti vezane za posao stručnog specijalista inženjera optometrije navelo je 5,9 %

ispitanika. Neke odgovore (7,1 %) nije bilo moguće primijeniti u opisu ključnih poslova. Svi odgovori prikazani su u *Grafikonu 3*.

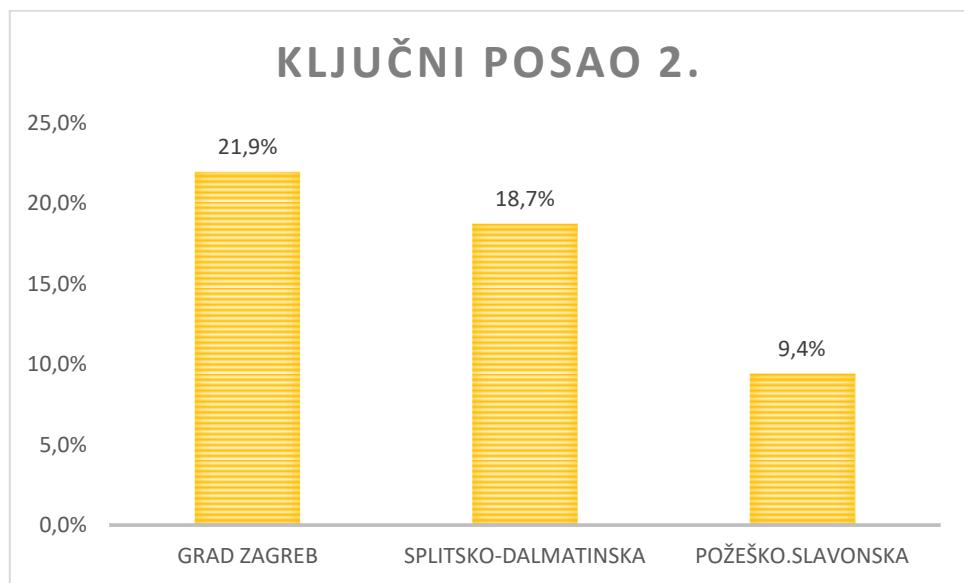
Grafikon 3. Procjena ključnih poslova na radnom mjestu stručni specijalist inženjer optometrije

Za ključni posao 1: provedba optometrijskih dijagnostičkih postupaka (*Grafikon 4.*) ispitanici navode sljedeća znanja i vještine: mjerjenje očnog tlaka (29,0 %), perimetrija (23,6 %), oct (16,36 %), biomikroskopija (25,4 %), pahimetrija (12,7 %), gonioskopija (9,1 %), dijagnostička mjerjenja (10,9 %), skijaskopija (5,4 %) te oftalmoskopija (3,63 %). Prikaz ključnih poslova nalazi se u *Grafikonu 3*.

Grafikon 4. Procjena znanja i vještina potrebnih za ključni posao 1.: provedba optometrijskih dijagnostičkih postupaka

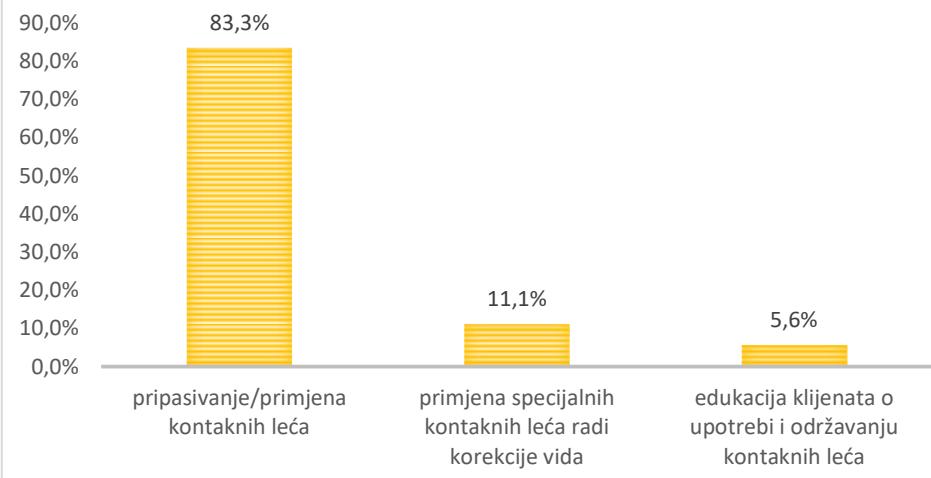
Za ključni posao 2: određivanje refrakcijske pogreške oka i oštine vida (Grafikon 5.) ispitanici navode sljedeća znanja i vještine: refrakcija i mjerjenje oštine vida (59,3 %), refrakcija i mjerjenje oštine vida kod djece (33,3 %) te refrakcija i mjerjenje oštine vida kod starijih (7,4 %).

Grafikon 5. Procjena znanja i vještina za ključni posao 2. : određivanje refrakcijske pogreške oka i oštine vida

Za ključni posao 3: primjena/pripasivanje kontaktnih leća (Grafikon 6.) ispitanici navode sljedeća znanja i vještine: pripasivanje/primjena kontaktnih leća (83,3 %), primjena specijalnih kontaktnih leća radi korekcije vida (11,1 %) te edukacija klijenata o upotretbi i održavanju kontaktnih leća (5,6 %).

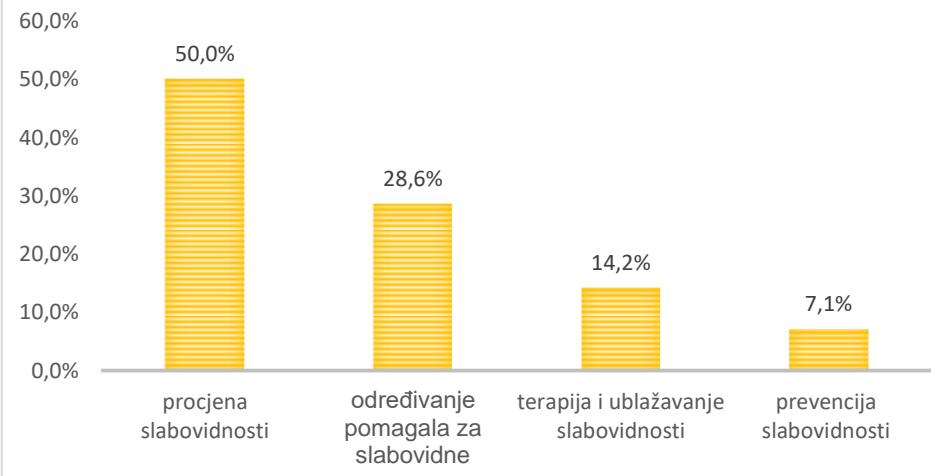
KLJUČNI POSAO 3.

Grafikon 6. Procjena znanja i vještina potrebnih za ključni posao 3: primjena/pripasivanje kontaktih leća

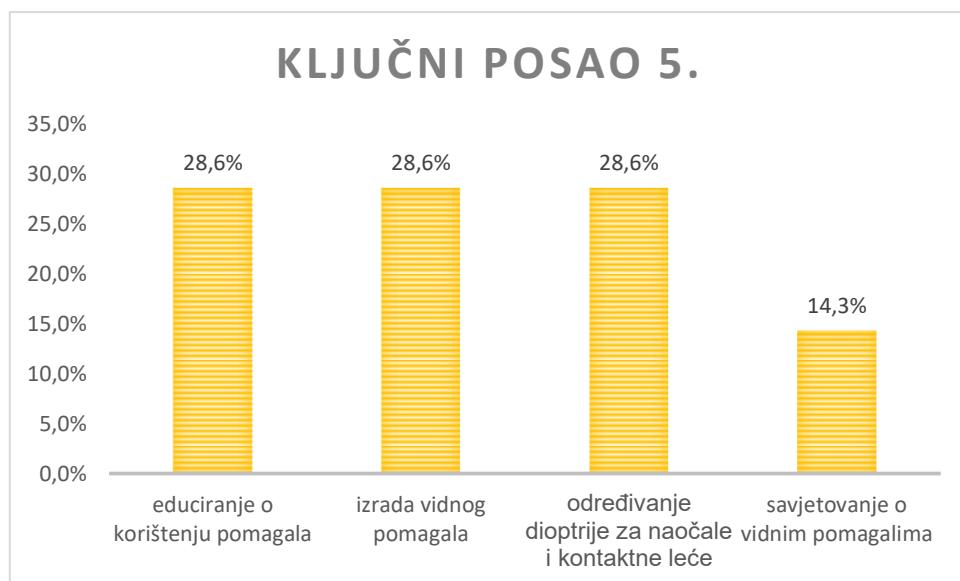
Za ključni posao 4: procjena, korekcija i terapija slabovidnosti (*Grafikon 7.*) ispitanici navode sljedeća znanja i vještine: procjena slabovidnosti (50,0 %), određivanje pomagala za slabovidne (28,6 %), terapija i ublažavanje slabovidnosti (14,2 %) te prevencija slabovidnosti (7,1 %).

KLJUČNI POSAO 4.

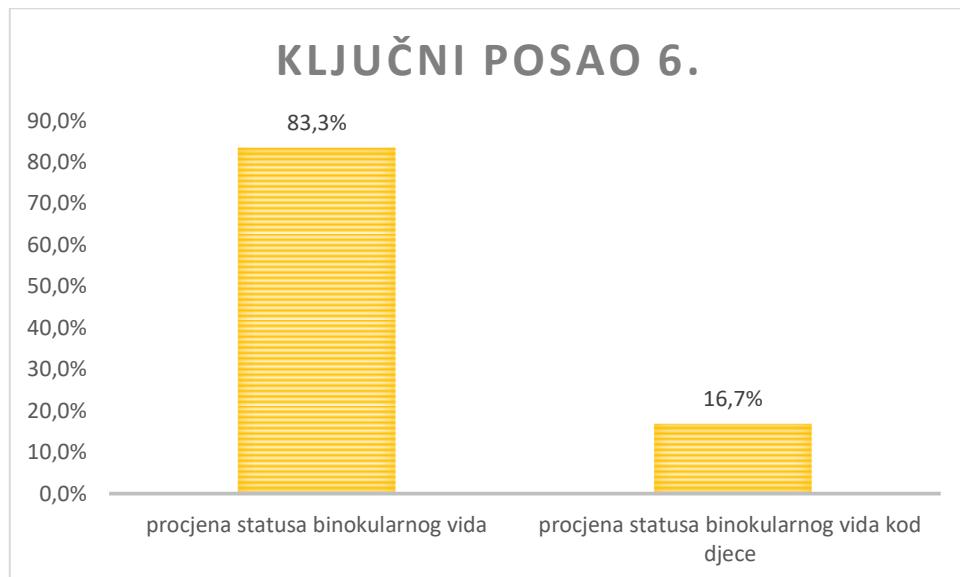
Grafikon 7. Procjena znanja i vještina potrebnih za ključni posao 4: procjena, korekcija i terapija slabovidnosti

Za ključni posao 5: određivanje, izrada i prodaja vidnih pomagala te educiranje klijenta o upotrebi (*Grafikon 8.*) ispitanici su navodili sljedeća znanja i vještine: educiranje o korištenju pomagala (28,6 %), izrada vidnog pomagala (28,6 %), određivanje dioptrije za naočale i kontaktne leće (28,6 %) te savjetovanje o vidnim pomagalima (14,3 %).

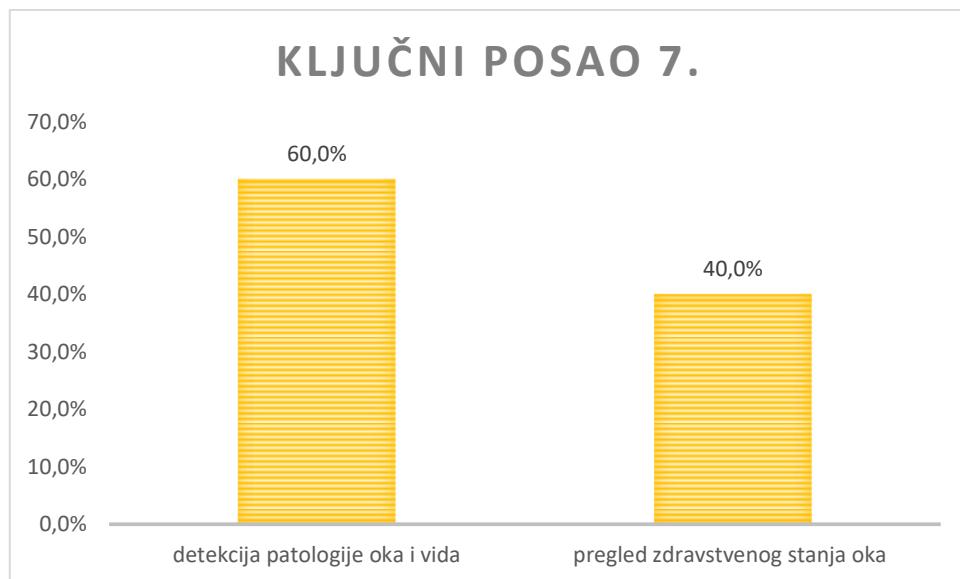
Grafikon 8. Procjena znanja i vještina potrebnih za ključni posao 5: određivanje, izrada i prodaja vidnih pomagala te educiranje o upotrebi

Za ključni posao 6: procjena statusa binokularnog vida (Grafikon 9.) ispitanici su navodili sljedeća znanja i vještine: procjena statusa binokularnog vida (83,3 %) te procjena binokularnog statusa vida kod djece (16,7 %).

Grafikon 9. Procjena znanja i vještina za ključni posao 6: procjena statusa binokularnog vida

Za ključni posao 7: prevencija zdravlja oka i detekcija patologije oka i vida (Grafikon 10.) ispitanici su navodili sljedeća znanja i vještine: detekcija patologije oka i vida (60,0 %) te pregled zdravstvenog stanja oka (40,0 %).

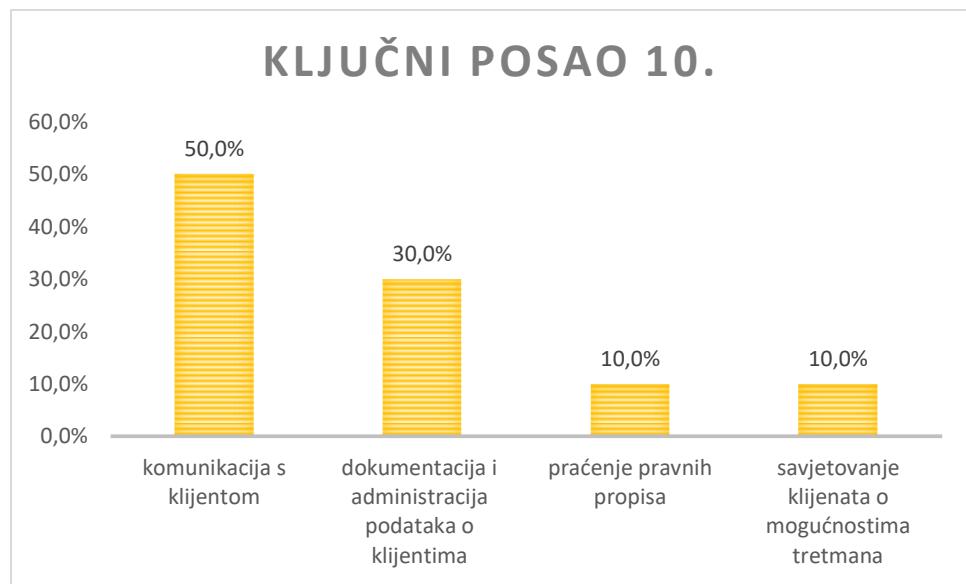

Grafikon 10. Procjena znanja i vještina za ključni posao 7: prevencija zdravlja oka i detekcija patologije oka i vida

Ključni poslovi 8. i 9. dovoljno su uniformni i nije potrebno posebno prikazivati pojedinačne odgovore.

Kategorija „neprimjenjivo“ sadržavala je odgovore koje se ne odnose na jasno iskazani posao već su odgovori nedovoljno specifični poput „optometrist“, nedovoljno precizni i na taj način neprimjenjivi, poput „refraktivna kirurgija“. Odnosno na taj način izrečena su specifična znanja i vještine, a ne konkretni posao.

Za ključni posao 10: ostale opće aktivnosti (Grafikon 11.) ispitanici su navodili sljedeća znanja i vještine : komunikacija s klijentom (50,0 %), dokumentacija i administracija podataka o klijentima (30,0 %), praćenje pravnih propisa (10,0 %) te savjetovanje klijenata o mogućnostima tretmana i terapije (npr. refraktivna kirurgija) (10,0 %).

Grafikon 11. Procjena znanja i vještina za ključni posao 10: ostale opće aktivnosti

U Tablici 5. prikazana su znanja i vještine navedenih ključnih poslova.

Tablica 5.. Prikaz rezultata specifičnih znanja i vještina

ZNANJA I VJEŠTINE			
		Frekvencija	Postotak (%)
Ključni posao 1: Provedba optometrijskih dijagnostičkih postupaka			
mjerenje očnog tlaka		16	29,0 %
perimetrija		13	23,6 %
oct		9	16,4 %
biomikroskopija		14	25,4 %
pahimetrija		7	12,7 %
gonioskopija		7	12,7 %
dijagnostička mjerenja		6	10,9 %
skijaskopija		3	5,4 %
oftalmoskopija		2	3,36 %
Ključni posao 2: Određivanje refrakcijske pogreške oka i oštrine vida		Frekvencija	Postotak (%)
Refrakcija i mjerenje oštrine vida		16	59,3 %
Refrakcija i mjerenje oštrine vida kod djece		9	33,3 %
Refrakcija i mjerenje oštrine vida kod starijih		2	7,4 %
Ključni posao 3: Primjena/pripasivanje kontaktnih leća		Frekvencija	Postotak (%)
Primjena/pripasavanje kontaktnih leća		15	83,3 %
Primjena specijalnih kontaktnih leća radi korekcije vida		2	11,1 %
Edukacija klijenata o upotrebi i održavanju kontaktnih leća		1	5,6 %
Ključni posao 4: Procjena, korekcija i terapija slabovidnosti		Frekvencija	Postotak (%)
Procjena slabovidnosti		7	50,0 %
Određivanje pomagala za slabovidne		4	28,6 %
Terapija i ublažavanje slabovidnosti		2	14,2 %
Prevencija slabovidnosti		1	7,1 %
Ključni posao 5: Određivanje, izrada i prodaja vidnih pomagala te educiranje klijenata o upotrebi		Frekvencija	Postotak (%)
Educiranje o korištenju pomagala za vid		2	28,6 %
Izrada vidnog pomagala		2	28,6 %
Određivanje dioptrije za naočale i kontaktne leće		2	28,6 %
Savjetovanje o vidnim pomagalima		1	14,3 %
Ključni posao 6: Procjena statusa binokularnog vida		Frekvencija	Postotak (%)

Procjena statusa binokularnog vida	5	83,3 %
Procjena statusa binokularnog vida kod djece	1	16,7 %
Ključni posao 7: Prevencija zdravlja oka i detekcija patologije oka i vida	Frekvencija	Postotak (%)
Detekcija patologije oka	3	60,0 %
Pregled zdravstvenog stanja	2	40,0 %
Ključni posao 10: Ostale opće aktivnosti	Frekvencija	Postotak (%)
Komunikacija s klijentima	5	50,0 %
Dokumentacija i administracija podataka o klijentima	3	30,0 %
Praćenje pravnih propisa	1	10,0 %
Savjetovanje klijenata o mogućnostima tretmana i terapije (npr. refraktivna kirurgija)	1	10,0 %

2.5.3. Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje

Ispitanici su procjenjivali razinu kompetencija koje su potrebne u zanimanju stručni specijalist inženjer optometrije. Smatraju da je potrebnija napredna razina usmene komunikacije na hrvatskom jeziku (64,5 %), koja podrazumijeva sposobnost usmenog izražavanja i interpretacije razmišljanja, osjećaja i činjenica, sposobnost jezične interakcije u nizu društvenih i kulturnih situacija. Razinu pismene komunikacije na hrvatskom jeziku ispitanici procjenjuju jednako vrijednom, a ona označava sposobnost pisanih izražavanja i interpretacije razmišljanja, osjećaja i činjenica, sposobnost jezične interakcije u nizu društvenih i kulturnih situacija.

Tablica 6.. Procjena razine komunikacije na hrvatskom jeziku

Razina	Usmena komunikacija		Pisana komunikacija	
	f	%	f	%
Početnička	0	0 %	0	0 %
Osnovna	0	0 %	1	3,2 %
Srednja	1	3,2 %	3	9,7 %
Napredna	20	64,5 %	20	64,5 %
Ekspertna	10	32,3 %	7	22,6 %
Ukupno	31	100 %	31	100 %

Potrebu za naprednom razinom pisane komunikacije ističe 64,5 % ispitanika, a osnovnom razinom 3,2 % ispitanika. U procjeni pisane komunikacije na hrvatskom jeziku ispitanici (9,7 %) ističe kako je potrebna srednja razina, eksperimentalnu razinu istaknuto je 22,6 % ispitanika.

U *Tablici 7* prikazani su rezultati o potrebnoj razini komunikacije na stranom jeziku, koja podrazumijeva sposobnost razumijevanja, usmeno i pisano izražavanje te tumačenje

koncepata, misli, osjećaja, stavova i činjenica na stranom jeziku u nizu društvenih i kulturnih situacija; uključuje razvijanje vještina međukulturalnog razumijevanja. Ispitanici naglašavaju naprednu razinu komunikacije na engleskom jeziku (66,7 %), dok 24,2 % ispitanika smatra kako je potrebna eksperimentalna razina komunikacije na engleskom jeziku. 60,0 % ispitanika navelo je srednju razinu komunikacije na njemačkom i talijanskom jeziku, dok 40,0 % ispitanika smatra da je potrebna napredna razina komunikacije na talijanskom i njemačkom jeziku.

Tablica 7. Prikaz procjene komunikacije na stranom jeziku

Razina	Engleski jezik		Njemački jezik		Talijanski jezik	
	f	%	f	%	f	%
Početnička	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Osnovna	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Srednja	3	9,1 %	12	60 %	3	60 %
Napredna	22	66,7 %	8	40 %	2	40 %
Ekspertna	8	24,2 %	0	0 %	0	0 %
Ukupno	33	100 %	20	100 %	5	100 %

2.5.4. Generičke vještine

Ispitanici su također trebali procijeniti i generičke kompetencije, te su ih na sljedeći način procjenili:

Tablica 8. . Prikaz procjene generičkih kompetencija

Ostale (generičke) kompetencije	Razina				
	Početnička	Osnovna	Srednja	Napredna	Ekspertna
	% (f)	% (f)	% (f)	% (f)	% (f)
usmjerenost na potrebe klijenata (stranaka)				12.5 (4)	84.4 (27)
odgovornost				16.1 (5)	83.9 (26)
timski rad				35.5 (11)	64.5 (20)
spremnost na učenje			6.5 (2)	32.3 (10)	61.3 (19)
usmjerenost na rezultate rada		3.2 (1)	45.2 (14)	51.6 (16)	
prezentacijske vještine			3.2 (1)	48.4 (15)	48.4 (15)
nošenje s pritiskom i emocionalna samokontrola			6.7(2)	53.3 (16)	40 (12)
donošenje odluka			9.7 (3)	51.6 (16)	38.7 (12)
prilagodljivost			10 (3)	53.3 (16)	36.7 (11)
inicijativnost i poduzetnost			12.9 (4)	48.4 (15)	38.7 (12)
organiziranje i planiranje			16.1(5)	45.2 (14)	38.7 (12)
upravljanje ljudima	3.2 (1)	19.4 (6)	35.5 (11)	41.9 (13)	
upravljanje resursima	6.7 (2)	10 (3)	46.7 (14)	36.7 (11)	
društvene i građanske kompetencije	3.2 (1)	12.9 (4)	58.1 (18)	25.8 (8)	

suosjećanje (empatija)	3.2 (1)		9.7 (3)	64.5 (20)	22.6 (7)
matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije		6.7(2)	36.7(11)	56.7(17)	
kreativnost i inovativnost			38.7 (12)	38.7 (12)	22.6 (7)
analitičke vještine			35.5(11)	48.4(15)	16.1 (5)
uvjeravanje i utjecanje		3.2 (1)	38.7 (12)	38.7 (12)	19.4 (6)
svjesnost o važnosti očuvanja okoliša	6.7(2)	3.3 (1)	16.7(5)	60(18)	13.3(4)
poznavanje rada na računalu			25.8 (8)	58.1 (18)	16.1 (5)
kulturalna osviještenost i kreativno (umjetničko) izražavanje		10.3 (3)	24.1 (7)	58.6 (17)	6.9 (2)

Rezultati pokazuju kako ispitanici najviše naglašavaju potrebu ekspertne razine usmjerenosti na potrebe klijenata (84,4 %), te odgovornosti (83,9 %). Nih 3,2 % smatra početničku razinu suosjećanja, te 6,7 % smatra početničku razinu svjesnosti o važnosti očuvanja okoliša.

2.5.5. Psihomotoričke sposobnosti

Psihomotirčke sposobnosti odnose na (*Tablica 9.*) :

1. KOORDINACIJA VIDA I POKRETA (usklađenost pokreta s vizualnim informacijama)
2. PRECIZNOST UPRAVLJANJA STROJEM ILI OPREMOM (vješto i precizno upravljanje strojevima i ostalom opremom)
3. SPRETNOST RUKU (vješto baratanje predmetima rukama i šakama, podizanje, pomicanje ili spajanje objekata te rad s ručnim alatima)
4. SPRETNOST PRSTIJU (podrazumijeva fini rad prstima i spretnu manipulaciju sitnim predmetima)
5. VRIJEME REAKCIJE (brzina reagiranja na neki podražaj iz okoline)
6. ODRŽAVANJE USMJERENE PAŽNJE (sposobnost dugotrajnog održavanja pažnje na određeni radni zadatak, npr. praćenje rada stroja, signalnih uređaja i sl.)
7. TJELESNA SNAGA I IZDRŽLJIVOST (podrazumijeva dizanje tereta, rad s teškim predmetima, dugotrajno hodanje, penjanje, stajanje i sl.)

Tablica 9. Prikaz procjene psihomotoričnih sposobnosti

Psihomotorička sposobnost	Razina				
	Minimalno potrebna	Potrebna u manjoj mjeri	Potrebna u srednjoj mjeri	Potrebna u velikoj mjeri	Izrazito potrebna
	% (f)	% (f)	% (f)	% (f)	% (f)
preciznost upravljanja strojem ili			9.7 (3)	41.9 (13)	48.4 (15)

opremom					
spretnost ruku		6.5 (2)	58.1 (18)	35.5 (11)	
spretnost prstiju		9.7 (3)	61.3 (19)	29 (9)	
održavanje usmjerene pažnje		32.3 (10)	35.5 (11)	32.3 (10)	
koordinacija vida i pokreta	3.2 (1)	25.8 (8)	48.4 (15)	22.6 (7)	
vrijeme reakcije	3.2 (1)	29.0 (9)	41.9 (13)	25.8 (8)	
tjelesna snaga i izdržljivost	6.7 (2)	16.7 (5)	0.5 (15)	16.7 (5)	1 (3)

Ispitanici su naveli da je izrazito potrebna preciznost upravljanja strojem ili opremom (48,4 %), spretnost ruku (35,5 %), spretnost prstiju (29,0 %), održavanje usmjerene pažnje (32,3 %). 6,7 % ispitanika navelo je da je potrebna minimalna tjelesna snaga i izdržljivost, te da je u manjoj mjeri koordinacija vida i pokreta i vrijeme reakcije.

2.5.6. Obilježja radnog mjesta i okoliša

2.5.6.1. Radni okoliš i mjesto rada

Ispitanici su procjenjivali uvjete rada na radnom mjestu stručni specijalist inženjer optometrije i istaknuli one koje smatraju rizičnim čimbenicima rada (Tablica 10). Jedan od najizraženijih čimbenika koji su ispitanici naveli je umjetna rasvjeta (33,3 %).

Tablica 10. Prikaz procjena čimbenika rizika rada

Čimbenici rizika	f	%
umjetna rasvjeta	11	33.3 %
strujanje zraka	1	3 %
buka	1	3 %
nagle promjene temperature	1	3 %
ništa od navedenog	19	57.6 %
Ukupno	33	100 %

2.5.6.2. Radno vrijeme

Gotovo svi ispitanici ističu kako je radno vrijeme stručnog specijalista inženjera optometrije često ili uvijek u smjenama (87,1 %), a 30,0 % ističe povremeno rad navečer. Polovica ispitanika (50,0 %) ističe kako je često ili uvijek prisutan rad subotom, 90,0 % ispitanika ističe kako se nikada radi noću, a 13,3 % iskazuje povremeni rad nedjeljom i praznikom (Tablica 11).

Tablica 11. Prikaz rezultata radnog vremena

Radno vrijeme	Nikad	Povremeno	Često ili uvijek	Broj ispitanika
	% (f)	% (f)	% (f)	N
rad u smjenama		12.9 (4)	87.1 (27)	31
rad na večer	66.7 (20)	30 (9)	3.3 (1)	30
rad noću	90 (27)	6.7 (2)	3.3 (1)	30
rad subotom	6.7 (2)	43.3 (13)	50 (15)	30
rad nedjeljom i praznikom	80 (24)	13.3 (4)	6.7 (2)	30

2.5.6.3. Tipične tjelesne aktivnosti

Ispitanici procjenjuju kako radno mjesto stručnog specijalista inženjera optometrije uključuje tjelesne aktivnosti poput dugotrajnog sjedenja (28,2 %), učestalog stajanja (10,3 %) i rada u savijenom položaju (7,7 %) (Tablica 12).

Tablica 12. Prikaz procjene tipičnih tjelesnih aktivnosti

Tjelesne aktivnosti	f	%
dugotrajno sjedenje	11	28.2
dugotrajno stajanje	4	10.3
rad u savijenom položaju	3	7.7
učestalo sagibanje	1	2.6
dugotrajno hodanje	1	2.6
dugotrajni koordinirani rad ruku i nogu	1	2.6
ništa od navedenog	18	46.2
Ukupno	39	100

2.5.7. Obrazovanje za radno mjesto

2.5.7.1. Razina obrazovanja

Ispitanici su mogli izbrati koju razinu kvalifikacije smatraju najprikladnijom za radno mjesto stručni specijalist inženjer optometrije između sljedećih kategorija (Tablica 13.):

- Razina 1: osnovno obrazovanje
- Razina 2: strukovno osposobljavanje
- Razina 3: jednogodišnje i dvogodišnje srednjoškolsko strukovno obrazovanje
- Razina 4.1: trogodišnje strukovno obrazovanje

- Razina 4.2: gimnazijsko srednjoškolsko obrazovanje; četverogodišnje i petogodišnje strukovno srednjoškolsko obrazovanje
- Razina 5: stručni studiji završetkom kojih se stječe manje od 180 ECTS bodova; strukovno specijalističko usavršavanje i osposobljavanje; programi za majstore uz najmanje dvije godine vrednovanog radnog iskustva
- Razina 6: sveučilišni preddiplomski studiji; stručni preddiplomski studiji
- Razina 7: sveučilišni diplomski studiji; specijalistički diplomski stručni studiji; poslijediplomski specijalistički studij
- Razina 8.1: poslijediplomski znanstveni magistarski studiji
- Razina 8.2: poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studiji; obrana disertacije izvan studija

Pritom treba istaknuti da nitko od ispitanika nije naveo razine 1, 2, 3, 4.1 i 8.2. te zastupljenost odgovora u tim kategorijama nije prikazana u analizi jer je 0.

Tablica 13. Prikaz procjene razine obrazovanja

Potrebna razina obrazovanja	f	%
Razina 7: sveučilišni diplomski studiji; specijalistički diplomski stručni studiji; poslijediplomski specijalistički studij	27	69,2
Razina 6: sveučilišni preddiplomski studiji; stručni preddiplomski studij	6	15,4
Razina 8.1: poslijediplomski znanstveni magistarski studiji	3	7,7
Razina 5: stručni studiji završetkom kojih se stječe manje od 180 ECTS bodova; strukovno specijalističko usavršavanje	2	5,1
Razina 4.2: gimnazijsko srednjoškolsko obrazovanje; četverogodišnje i petogodišnje strukovno srednjoškolsko obrazovanje	1	2,6
Ukupno	39	100,0

Najveći postotak 69,2 % ispitanika procjenjuje kako je za radno mjesto stručnog specijalista inženjera optometrije potrebna Razina 7: sveučilišni diplomski studij; specijalistički diplomski stručni studij; poslijediplomski specijalistički studij. Manjim postotkom 15,4 % procjenjuje se potreba za Razinom 6: sveučilišni preddiplomski studij; stručni preddiplomski studij, Razina 5: stručni studiji završetkom kojih se stječe manje od 180 ECTS bodova; strukovno specijalističko usavršavanje procijenilo je 5,1 % ispitanika. Kao potrebnu Razinu 8.1: poslijediplomski znanstveni magistarski studij procijenilo je 7,7 % ispitanika dok je 2,6 % ispitanika procijenilo da je potrebna razina obrazovanja 4.2: gimnazijsko

srednjoškolsko obrazovanje; četverogodišnje i petogodišnje strukovno srednjoškolsko obrazovanje.

2.5.7.2. *Najprikladniji obrazovni program*

U procjeni najprikladnijeg obrazovnog programa za radno mjesto stručni specijalist inženjer optometrije ispitanici navode kao najčešći odgovor specijalistički diplomski studij optometrije/sveučilišni diplomski studij optometrije (60,0 %), te preddiplomski stručni studij očne optike (10,0 %). Ostali studijski programi koje su ispitanici navodili nedovoljno su precizni i na taj način neprimjenjivi u poslu optometrije poput "anatomija". Na taj način izrečeni su specifični obrazovni kolegiji, a ne konkretni studijski program. Prikaz se nalazi u *Tablici 14.*

Tablica 14.. Prikaz procjene obrazovnog programa

Naziv obrazovnog programa	f	%
specijalistički diplomski studij optometrije/sveučilišni diplomski studij optometrije	36	60,0%
preddiplomski stručni studij očne optike	6	10,0%
tehnička škola očne optike	6	10,0%
Neprimjenjivo	12	20,0%
Ukupno	60	100

Možemo zaključiti kako niti jedan postojeći obrazovni program ne odgovara potrebama na radnom mjestu stručni specijalist inženjer optometrije, no, prilikom izrade specijalističkog stručnog studija optometrije važno je uzeti u obzir navedene obrazovne programe.

2.5.7.3. *Potrebno vrijeme za uvođenje u posao*

Ispitanici su podijeljeni u procjeni vremena potrebnog za uvođenje u posao. Može se pretpostaviti da njihova procjena ovisi o broju dosadašnjih iskustava ispitanika i osobnostima samih radnika koje su uvodili u posao (*Tablica 15*). Njih 40.0 % procjenilo je da je potrebno 6 mjeseci da bi se osoba osamostalila na radnom mjestu, 13,3 % ispitanika smatra da su potrebna 4 mjeseca za osamostaljivanje na radnom mjestu dok jednak broj ispitanika (13,3 %) procjenjuje da je za uvođenje u posao potrebno godinu dana.

Tablica 15. Prikaz procjene vremena za uvođenje u posao

Broj mjeseci	f	%
3	3	10.0
4	1	3.3
5	4	13.3
6	12	40.0
7	2	6.7
8	2	6.7
9	1	3.3
10	1	3.3
12	4	13.3
Ukupno	30	100

2.5.7.4. Dodatne potvrde o obrazovanju potrebne za rad

Najveći broj ispitanika 23,1 % smatra da je potrebna dopusnica komore ili strukovnog udruženja nakon polaganja stručnog ispita, njih 15,4 % smatra da treba posjedovati dokaz o odrađenoj kliničkoj praksi ili dokaz o stažiranju u određenom trajanju. Najmanji broj ispitanika 7,7 % smatra da su potrebni jezični certifikati i certifikati za rad na laseru. Rezultati su prikazani u *Tablici 16*.

Tablica 16. Prikaz procjene dodatne potvrde o obrazovanju

Naziv potvrde	f	%
Dopusnica komore ili strukovnog udruženja po položenom stručnom ispitu	3	23.1
Dokaz o odrađenoj kliničkoj praksi	2	15.4
Dokaz o stažiranju u određenom trajanju 4	2	15.4
Certifikat za rad na laseru	1	7.7
Jezični certifikat	1	7.7
Optičarske vještine i znanje	1	7.7
Neprimjenjivo	3	23.1
Ukupno	13	100

3. STRATEŠKA UTEMELJENOST OBRAZOVNOG PROGRAMA

Strategija Europa 2020.

Prema dokumentu *Strategija Europa 2020.* čija je svrha stvaranje više radnih mesta i bolja kvaliteta života, ono pokazuje kako Europa ima sposobnost ostvariti pametan, održiv i uključiv rast, naći načine za stvaranje novih radnih mesta i pružiti smjer našim društvima. Kao glavna odrednica navodi se potreba za razvojem gospodarstava utemeljenog na znanjima i inovacijama, promicanje zelenijeg, a time i konkurentnijeg gospodarstva temeljenog na učinkovitom korištenju resursa. Nastavno na to poticanje visoke stopе zaposlenosti uz rezultat kohezije na ekonomskoj, socijalnoj i teritorijalnoj razini. Budući da je Europska komisija za Strategiju Europa 2020. postavila pet mjerljivih ciljeva od kojih je jedan od ciljeva obrazovanje, naveli su sedam predvodničkih inicijativa koje će se katalizirati napredak u okviru zadanih tema. Kada govorimo o cilju obrazovanja jedna od inicijativa je "Mladi u pokretu" koja za cilj ima povećanje učinka obrazovnih sustava i olakšanje ulaska mladih na tržište rada, nastavno na tu inicijativu je i "Program za nove vještine i radna mesta" čiji je cilj modernizacija tržišta rada, te osnaživanje ljudi razvojem njihovih vještina tijekom cijelog života s ciljem povećanog sudjelovanja radne snage, te boljeg slaganja ponude i potražnje, uključujući i mobilnost radne snage. Prema dokumentu Strategija Europe 2020. svi ciljevi su međusobno povezani što govori činjenica da se povećanjem razine obrazovanja istovremeno povećava i zapošljivost.

Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali

Jedan od ključnih strateških dokumenata je i *Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali* koji naglašava potrebu za cjeloživotnim obrazovanjem, izradom i provedbom programa koji će omogućiti dodatno obrazovanje i time lakše zapošljavanje. Program se temelji na ulaganju u četiri tematska cilja od kojih izdvajamo ciljeve vezane za politiku obrazovanja, prvi cilj je visoka zapošljivost i mobilnost radne snage, dok je treći cilj visoko obrazovanje i cjeloživotno učenje. Prema navedenim ciljevima glavni instrument za utvrđivanje potreba je stvaranje odgovarajućih standarda zanimanja i kvalifikacija, te potpora izradi relevantnih programa osposobljavanja je Europski kvalifikacijski okvir prema kojemu sve države članice Unije trebaju razviti svoj nacionalni kvalifikacijski okvir (HKO). Razvojem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira kao instrumenta koji regulira kvalifikacije u Hrvatskoj i gradi fleksibilniji obrazovni sustav koji će osiguravati veću usuglašenost s potrebama tržišta rada i

olakšati pristup obrazovanju na svim razinama kao preduvjetu za stvaranje visoko kvalificirane i prilagodljive radne snage.

Iz Operativnog programa, poglavlje 1. Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage:

„Jedan od ključnih prioriteta hrvatske vlade je smanjenje nezaposlenosti (glavni nacionalni cilj je postizanje stope zaposlenosti od 62,9 % do 2020.) i rješavanje neusklađenosti i nedostatka vještina, očuvanje radnih mesta i sprečavanje daljnog rasta nezaposlenosti, jačanje fleksibilnosti i mobilnosti na tržištu rada, povezivanje obrazovanja i tržišta rada putem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) te poboljšanje učinkovitosti institucija tržišta rada.

Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012. – 2020.

Ministarstvo zdravlja 2012. godine donosi *Nacionalnu strategiju razvoja zdravstva 2012 – 2020.* u kojoj se navodi da u Republici Hrvatskoj postoji nedostatan broj zdravstvenih djelatnika na svim razinama, te da se mora kontinuirano stvarati dovoljan broj zadovoljnih, zaštićenih i pravilno angažiranih zdravstvenih djelatnika bez kojih nije moguće ostvariti odgovarajuću zdravstvenu zaštitu stanovništva. Jedan od strateških ciljeva koji se navodi kako bi se zadovoljio cijeli zdravstveni sektor je izrada strateškog plana razvoja ljudskih resursa koji bi imao sljedeće ciljeve :

1. detaljna procjena stanja raspoloživog kadra, postojeća sistematizacija radnih mesta i potreba za ljudskim resursima na svim razinama zdravstvene zaštite.
2. predlaganje mehanizama i alata za bolje praćenje i ocjenu ljudskih resursa,
3. predlaganje mehanizma i alata za adekvatno privlačenje, zadržavanje, trajnu izobrazbu i profesionalni razvoj zdravstvenih djelatnika.

Budući da je izrada takvog plana socijalno osjetljiva i složena, Ministarstvo zdravlja plan će izraditi uz pomoć međunarodnih stručnjaka za ljudske resurse u zdravstvu, što će u konačnici rezultirati usklađivanjem trendova s Europom unijom.

Iz svega navedenog vidljiva je potreba za cjeloživotnim obrazovanjem, stručnim, profesionalnim i osobnim usavršavanjem djelatnika u djelatnostima optometrije kako bi se povećala i poboljšala cijelokupna prevencija zdravstvene ponude Hrvatske, a nabrojani strateški dokumenti potvrđuju opravdanost uvođenja novog obrazovnog programa za zanimanje stručni specijalist inženjer optometrije.

4. SEKTORSKA UTEMELJENOST OBRAZOVNOG PROGRAMA

Svaki se sektor sastoji od zanimanja i kvalifikacija, odnosno obrazovnih programa. Ishodi učenja koji se stječu tijekom obrazovanja primjenjuju se na radnim mjestima i svaka kvalifikacija može pokriti jedno ili više radnih mesta (odnosno zanimanja) na kojima se koriste znanja iz sektora odnosno podsektora. Određena kvalifikacija koja se nalazi na određenoj razini povezuje se s vrstom posla točnije rodom zanimanja. Stoga se grubo mogu povezivati razine Hrvatskog kvalifikacijskog okvira i Nacionalne klasifikacije zanimanja. Republika Hrvatska ima 25 sektora djelatnosti, koji su podijeljeni u podsektore kako bi se lakše opisala pojedina znanja iz sektora koja su specifična za određeno zanimanje iz podsektora.

Prema Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja iz 1998. godine iskazana su pojedinačna zanimanja te su agregirana u vrste, skupine i rodove, dok NKZ iz 2010. godine ima samo iskazane skupine zanimanja. Budući da se zanimanje stručni specijalist inženjer optometrije nije definiralo i da trenutačno u Republici Hrvatskoj ne postoji obrazovni program za izobrazbu stručnog specijalista inženjera optometrije, kao takvo zanimanje ne postoji ni u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja.

5. ZAKLJUČAK

Provedena analiza potreba na tržištu rada za uvođenjem specijalističkog diplomskog stručnog studija optometrije ukazuje na potrebu i opravdanost uvođenja u visokoškolsko obrazovanje novog studijskog programa takvog profila. Analiza također pokazuje da se potpuna znanja i vještine za obavljanje poslova ovog zanimanja trebaju stjecati kroz visokoškolsko obrazovanje, a budući da studijski program za zanimanje koje bi obuhvatilo sva potrebna znanja i vještine trenutačno ne postoji u Republici Hrvatskoj, moguće rješenje je uvođenje novog standarda zanimanja i odgovarajućeg studijskog programa: Specijalistički diplomski stručni studij optometrije, koji će obuhvatiti sve ključne poslove predloženog novog zanimanja, a opseg uključenih znanja i vještina bit će prilagođen optimalnom trajanju studijskog programa. Završetkom studijskog programa, osobe će biti kvalificirane za obavljanje poslova stručnog specijalista inženjera optometrije, a moći će ga upisati osobe koje imaju završen preddiplomski stručni studij ili sveučilišni preddiplomski studij.

Budući da se standard zanimanja i kvalifikacija izrađuje uz pomoć smjernica Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, koji je napravljen po uzoru na Europski kvalifikacijski okvir, standard zanimanja bio bi u potpunosti usklađen i sa Europskim prostorom visokog obrazovanja što u konačnici ima rezultat prepoznatljivost i priznavanje kompetencija i razina obrazovanja u svim europskim zemljama. Izradom standarda zanimanja i otvaranjem obrazovnog programa za zanimanje stručni specijalist inženjer optometrije Republika Hrvatska bila bi dio razvijenih europskih zemalja, čime bi se uspostavila veća konkurentnost na tržištu rada te samim time i veća atraktivnost za studijem optometrije u Republici Hrvatskoj.

6. LITERATURA

1. Smjernice za izradu standarda zanimanja, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Zagreb (izvor: URL: <http://www.kvalifikacije.hr/sites/default/files/documents-publications/2017-08/Smjernice%20za%20izradu%20standarda%20zanimanja.pdf>)
2. Grupa autora (2013). Primjena ishoda učenja, četvrta publikacija iz serije o Europskom kvalifikacijskom okviru (EQF), Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (izvor: <http://www.kvalifikacije.hr/sites/default/files/documents-publications/2017-08/Primjena%20ishoda%20u%C4%8Denja%20-%20%C4%8Detvrta%20publikacija%20iz%20serije%20o%20Europskom%20kvalifikacijskom%20okviru%20%28EQF%29.pdf>)
3. Operativni program učinkoviti ljudski potencijali, Zagreb, prosinac 2014 (izvor: Strukturni fondovi, URL: https://strukturnifondovi.hr/wpcontent/uploads/2017/03/OPULJP_hr.pdf)
4. Europa 2020. Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast, Europska komisija, Bruxelles, 2010 (izvor: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, URL: <https://mzo.hr/sites/default/files/migrated/europa-2020.pdf>)
5. Nestić, D., Barbić, T., Žilić, I. (2015). Profil sektora zdravstvo. Zagreb: Ekonomski institut (izvor: URL: <http://hkosektor.poslovna.hr/pdf/Profil%20sektora%20ZDRAVSTVO.pdf>)
6. izvor HKO Portal, URL: <http://hkosektor.poslovna.hr/?tmp=naslovna&nv=0>

7. PRILOG

REDNI BROJ	NAZIV ORGANIZACIJE
1.	Očna poliklinika dr. Vukas (2 ispitanika)
2.	Optika JO-JO
3.	Optika Vitrum
4.	Optika Optotim (3 ispitanika)
5.	Poliklinika Optical Express
6.	Specijalna bolnica Svjetlost
7.	Optika Topić
8.	Obrt za očnu optiku i trgovinu Deni
9.	Optika Lapić
10.	Optika Njego
11.	Optika Dadić
12.	Opća županijska bolnica Požega
13.	Očna optika Abrić
14.	Očna ordinacija dr. Anka Matačić
15.	Ghetaldus Split
16.	Optika Štura
17.	Optika Optifaab
18.	Optika Barocco
19.	Optika Lineta
20.	Optika Mikulin
21.	Optika Maksi
22.	Optika Nataša
23.	Optika Visus
24.	Optika Branimir
25.	Optika Optovista
26.	Poliklinika dr. Balog
27.	Optika Orešković
28.	Optika RA-VU
29.	Optika Wachtler d.o.o